

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Valintaesitys
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Kainuun liitto

Hankkeen julkinen nimi Kainuun kaivosalan aktivointihanke	
Hakemusnumero 300868	Kokouksen päivämäärä 23.2.2015
Saapumispäivämäärä 5.2.2015	Diaarinumero EURA 2014/1705/09 02 01 01/2015/Kainuu
Käsittelijä Heikki Immonen	Viranomainen Kainuun liitto
Hakijan virallinen nimi KAINUUN ETU OY	
Osatoteuttajat Measurepolis Development Oy	
Toimintalinja 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	
Erityistavoite 5.1. Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen	
Tukimuoto Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke	
Alkamispäivämäärä 1.2.2015	Päätymispäivämäärä 31.12.2017

Hankkeen sisältö

Kainuun kaivosalan aktivointihanke (1.2.2015 – 31.12.2017)

Kainuun kaivosalan aktivointihanke kokoaa yhteen kainuulaista kaivosalaan linkittyvää osaamista sekä tarjoaa kainuulaisille yrityksille tarvepohjaista ja reagoitiherkkää liiketoiminnan kehittämisapua sekä viestintä- ja verkottumistukea kaivostoimialalla erottumiseen. Hanke vahvistaa Kainuun kaivossektoria mm. tuomalla yhteen ja kehittämällä yksittäisten, eri toimialoilla toimivien yritysten kaivoksille tai niiden alihankintaketjuille kohdentamaa tarjontaa sekä tuottamalla ajankohtaistietoa toimialaan ja sen investointeihin liittyen.

Kaivosalan aktivointihankkeen päätavoite on lisätä yritysten liikevaihtoa ja näkyvyyttä sekä luoda uuden liiketoiminnan myötä lisätyöpaikkoja ja verotuloja alueelle.

Kainuun kaivosalan aktivointihankkeessa tuetaan kaivosteollisuuden palveluyritysten sekä erillisten teemaverkostojen syntymistä Kainuuseen ja lähialueille, edistetään alueen pk-yritysten ja TKI-toimijoiden innovaatioiden markkinoille etenemistä ja aktiivisesti viestitään ulospäin ”Kaivososaavan Kainuun” tarjontaa. Kaivosten ja kaivosohjelmien osalta hanke toimii toiminnanharjoittajien ja yritysten rajapintana peilaten yrityksille toimialan tarpeita. Läpileikkaavana toimenpiteenä on toimialan tukipalveluosio, jota kautta yrityksille mm. tuotetaan tarvittavia esiselvityksiä, luodaan yhteisnäkyvyyden tueksi yritysten kaivosreferenssilistaa tai avustetaan yrityksiä esimerkiksi demo-, pilotointi- tai innovaatorahoituksen haussa.

Hankkeen toimenpiteet jakautuvat kolmeen työpakettiin:

1. Kainuun kaivososaamisen esille nostaminen - kaivosteollisuuden palveluyritysverkoston kokoaminen ja vahvistaminen, vesiosaamisen arvoketjun selvittäminen, mahdollisen muun teemapohjaisen osaamisen kartoitus ja

Hankkeen nimi: Kainuun kaivosalan aktivointihanke

yritysten kaivosalaan linkittyvän osaamisen tuotteistaminen

2. Vuorovaikutteiset pilotit

3. Kaivososaava Kainuu – viestintä, näkyvyys ja vaikuttaminen

Aktivointihankkeen toimenpiteiden avulla kainuulaisia yrityksiä tuetaan erikoistumaan, kohdentamaan tarjontansa totuttua laajemmalle sekä ylittämään innovointikynnyksen uusien menestystuotteiden ja –yritysten luomiseksi alueelle.

Kainuun kaivosalan aktivointihankkeen pääkohderyhmä on kainuulaiset kaivosalaan liittyvää osaamista tai tuotteita kehittävä ja/tai tarjoavat kainuulaiset yritykset tai start-up vaihetta lähestyvät innovaattorit toimialaan katsomatta sekä alueen kaivostoimijat. Välillinen kohderyhmä käsittää Kainuun TKI- ja kehittäjätoimijat ja oppilaitokset, sekä osaamisen kohdentamisesta hyötyvän Suomen kaivosteollisuuden ja sen sidosryhmät.

Hankkeessa rakennetaan vahva kaivososaajaverkosto ja sitä tukeva yhteistoimintamalli niin yritysten kuin niitä tukevien kehittämisorganisaatioiden pariin. Aktiivinen rajapintana toimiminen yrityskehityksen sekä avainsidosryhmien suuntaan varmistaa tavoitehakuisten yhteistyön sekä osaajien kohtaamisen ja palveluverkoston kasvamisen. Hanke synnyttää kysyntää toteutuksessa mukana olevan yritysverkoston ja innovaatiokumppaneiden osaamiselle, tuotteille ja palvelusovelluksille ja siten alueelle lisää liiketoimintaa, liikevaihtoa ja aluetalouden vaurautta.

☒ Hankkeen toiminta kohdistuu yhden maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta kohdistuu usean maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta on valtakunnallista
Maakunnat Kainuu		
Seutukunnat Kajaanin, Kehys-Kainuun		
Kunnat Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Vaala, Kajaani, Suomussalmi, Hyrynsalmi, Puolanka, Kuhmo		

Lisätietoja hakemuksesta

Hankkeen kaikissa toimenpiteissä pyritään siihen, että kehitettävät toimintamallit, tuotteet, palvelukonseptit ja verkostot hyödyttävät alueen pk-yrityksiä. Hankkeen toimenpiteiden odotetaan tuottavan seuraavat tulokset:

- Kainuuseen syntyy kaivosteollisuuden palveluyritysverkosto alueen vahvojen, eri toimialoja edustavien yritysten ympärille. Palveluyritysverkoston yhteistoimintamalli vakiintuu, verkosto kasvaa luontevasti täydentävää osaamista verkoston lisäarvoksi tuovien uusien yritysten kautta ja operaatioiden rinnalle löytyy myös tukeva asiantuntijaverkosto.
- Alueen vesiosaamisen selvitystyön tuloksena syntyy vesiosaamisen hyödyntämisstrategia. Vesiosaajat alkavat järjestäytyä ja osaamista aletaan kasvattaa strategian jalkautushankkeiden ja –toimenpiteiden kautta.
- Alueen yritysten innovaatio- ja tuotteistamishalu aktivoituu, kaivosteollisuudelle ja alihankintateollisuudelle kohdennettava tarjonta kasvaa
- Vuorovaikutteisen pilotointimallin avulla tuetaan uusia merkittäviä teknologiaratkaisuja markkinoille ja luodaan alueelle uutta teknologia-liiketoimintaa. Pilotointien toimintamalli vakiintuu ja se sulautetaan sopivan (mahdollisesti osatoteuttaja)organisaation alle systemaattisen toimintamallin juurruttamiseksi alueen kehittäjätoimijoiden pariin.
- Viestintätoimenpiteiden kautta kainuulaisen kaivososaamisen tietoisuus ja arvostus kasvaa. Yrityksille tarjoutuu merkittäviä uusia yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksia, ja niiden asiakaskontaktien määrä sekä liikevaihto kasvavat. Mediavierailujen myötä Kainuulainen kaivososaaminen näkyy alan tapahtumien lisäksi artikkeleissa ja julkaisuissa, sekä vaikuttamistoiminnan esille nostamana alan päättäjien silmissä.
- Kehittäjätoimijoiden painoarvo erilaisissa yhteistyöryhmissä kasvaa ja siten vaikuttamismahdollisuuden alueen edunvalvonnan kannalta paranevat
- Osaajaintensiivisyyden ja yritysten aktiivisuuden kautta vaikutetaan myönteisesti alueen ja toimialan imagoon

MITTARIT

Hankkeen nimi: Kainuun kaivosalan aktivointihanke

- Hankkeessa mukana olevat yritykset (= kaivosteollisuuden palveluyritysverkosto), 20 kpl
- Alueen vesiosaamisen kartoitus ja osaamisen hyödyntämisstrategia, 1 kpl
- Toteutetut tuotepilotit, 4 – 5 kpl
- Kaupallisille markkinoille ehtivät tuotteet, 2 kpl
- 1 uusi, vähähiilisyteen vaikuttava tuote (ympäristömittausratkaisu)
- 1 ei-uusi, eri toimialalle suunniteltu tuote monistetaan kaivosteollisuutta palvelevaksi
- Hankkeen kautta syntyvät työpaikat, 40 kpl
- Mukana olevien yritysten liikevaihdon kehitys, keskimäärin 10 - 15 %:n kasvu
- Yritysten hankkeen kautta saavuttama euromääräinen liikevaihto, 5 MEUR, josta realistinen hankekauden aikana kumuloitua odotusarvo on 40 % / 2 MEUR, loput vuoden 2020 loppuun mennessä. Noin 10 – 15 % liikevaihto-odotuksesta saavutettavan pilotoinnin sekä tuotteistamisen ja innovaatiotoiminnan aktivoinnin kautta.

Hankkeen tuloksiin ja mittaritason indikaattoreihin sisällytetään suhdannevaraus, mikäli markkinatilanne heikkenee oleellisesti hankkeen rahoitushakemuksen jättämisen ajankohtaan suhteutettuna. On myös huomattava, ettei tuotekehityksen ja näkyvyyden aktivoinnin toimenpiteet realisoitu yritysten liikevaihdoksi välittömästi.

VAIKUTTAVUUS

Lyhyellä aikavälillä Kainuun kaivosalan aktivointihanke

- vahvistaa alueen yritysten osaamista, innovaatiokapasiteettia ja kilpailukykyä
- linkittää yksittäistä osaamista osaksi suurempia osaamisverkostoja
- auttaa alueen yrityksiä ja sidosryhmiä hahmottamaan heidän laajennettua rooliaan kaivosteollisuuden parissa
- tukee uuden osaamispääoman kehittymistä ja olemassa olevan pysymistä alueellista kaivossektoria vahvistaen
- edistää alueen TKI-toiminnan kautta syntyvien uusien jäte- ja sivuvirtapohjaisten tuotteiden sekä muiden cleantech-innovaatioiden päätymistä markkinoille

Pitkän aikavälin vaikutuksina hanke

- pohjustaa kaivosalan (osaamisen) arvoketjun valjastamista osaksi aluetaloutta samalla vähähiilisyteen pohjaavaa uutta liiketoimintaa sekä resurssitehokkuutta edistäen
- optimoi kaivosalaan linkittyviä sosiaalisia, taloudellisia ja ekologisia resursseja alueella
- vaikuttaa myönteisesti Kainuun ja toimialan imagoon kaivososaamisen viestimisen kautta mm. alan ja alueen osaaajaintensiivisyyttä, innovaatioita, ongelmanratkaisukykyä ja kaivosteollisuuden palveluyritysverkostoa korostaen

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	Osuus nettokustannuksista (%)
1 Palkkakustannukset	461 215	1 Haettava EAKR- ja valtion rahoitus	525 000	70
2 Ostopalvelut	178 092	2 Kuntien rahoitus	150 000	20
3 Kone- ja laiteinvestoinnit	0	3 Muu julkinen rahoitus	0	0
4 Rakennukset ja maa-alueet	0	4 Yksityinen rahoitus	75 000	10
5 Muut kustannukset	0			
6 Flat rate	110 693			
Kustannukset yhteensä	750 000	Rahoitus yhteensä	750 000	100
7 Tulot	0			
Nettokustannukset yhteensä	750 000			

Kustannusarvio yhteensä	750 000
--------------------------------	----------------

Rahoitussuunnitelma yhteensä	750 000
-------------------------------------	----------------

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hankkeen nimi: Kainuun kaivosalan aktiivointihanke

Kainuun kaivosalan aktiivointihankkeessa tuetaan kaivosteollisuuden palveluyritysten sekä erillisten teemaverkostojen syntymistä Kainuuseen, edistetään alueen pk-yritysten ja TKI-toimijoiden innovaatioiden markkinoille etenemistä ja aktiivisesti viestitään ulospäin ”Kaivososaavan Kainuun” tarjontaa. Hanke tukee pk-yrityksen t&k-toimintaa uusien tuotteiden, prosessien tai palvelujen kehittämiseksi ja kaupallistamiseksi mm. toteuttamalla innovaatiotyöpajoja ja tuotteistamisen sparrausta sekä järjestämällä verkostomuotoiseen toimintaan liittyviä tapaamisia ja verkostoitumismatkoja. Yritysverkoston tueksi haetaan strategisia kumppaniverkostoja niin sijaintiin kuin kehitysteemoihin liittyen.

Hankkeen tavoitteena on edistää alueen TKI-toiminnan kautta syntyvien uusien jäte- ja sivuvirtapohjaisten tuotteiden sekä muiden cleantech-innovaatioiden päätymistä markkinoille.

Kainuulaisilla innovaatioimijoilla ja yrityksillä on olemassa tuotteita ja kehitysideoita, muttei joko resursseja tai osaamista viedä lupaavia aihioita maaliin saakka. Hankkeen yksi toimenpidekokonaisuus keskittyy uusien tuotteiden, teknologian tai sovellusten hallittuun testaamiseen kaivosympäristöissä. Mallissa tunnistetaan normaalit testausten epäjatkuvuuskohdat niistä yritykset yli auttaen. Lisäksi yritystä tuetaan uuteen tuotteeseen liittyvässä todisteluvastuussa (viranomaisen ja markkinoiden suuntaan) tuotteen markkinoille saattamiseen saakka. Kaivokset hyötyvät pilotoinneista mm. saamalla tietoon ja käyttöön joko täysin uutta tai muilla teollisuudenaloilla jo yleistynyttä teknologiaa / tuotteita ja viranomaisille tarjotaan pilotointien seurannan kautta tietoa kehittyvästä teknologiasta ja ympäristöhallinnan sovelluksista.

Vuorovaikutteisen pilotointimallin luominen ja testaustaus on Kainuun kaivosalan aktiivointihankkeessa hankkeen osatoteuttaja Measurepolis Development Oy:n päävastuualuetta.

Kainuun älykkään erikoistumisen valinnoissa vuosille 2014-2017 korostetaan osaamisen kehittämistä, jota sovelletaan kaivannais- ja biotalouden aloilla. Tätä kautta päätavoitteena on saada investointeja, yrityksiä, osaamista ja teknologiaa alueelle. Hanke pyrkii vastaamaan näihin tavoitteisiin. Kainuun maakuntaohjelman pääpainopisteenä (TL 1) on elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä, jota tukevista tavoitteista erityisesti osaamisen ja käytännönläheisen innovaatiotoiminnan kehittäminen ovat hankkeen toimintojen lähtökohtana. Hanke toteuttaa myös Kainuu-ohjelman (2014–17) Kestävään kaivannaistoimintaan peilaavia älykkään erikoistumisen, osaamisen ja käytännönläheisen innovaatiotoiminnan, uusiutuvien työpaikkojen ja yritysten sekä laajojen synergioiden ja resurssitehokkaan yhteistyön tavoitteita.

Rahoittajan esitys

Rahoittajan esitys

Hakemus esitetään hyväksyttäväksi Hakemus esitetään hylättäväksi

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hankesuunnitelma on alueellisten strategioiden ja valtakunnallisen rakennerahasto-ohjelman mukainen.

Hanke etenee päätöksentekoon seuraavan käsittelyprosessin kautta:

Maakunnallinen rahoitusryhmä 13.2.2015

MYRrin sihteeristö 17.2.2015

MYR 23.2.2015

Maakuntahallitus 23.2.2015